

Dr. A. B. van Deinse overleden

Juist omdat hij nog zo kort daarvoor (namelijk op 30 juni) ons museum had bezocht en daarbij ondanks zijn hoge leeftijd nog zo'n vitale indruk maakte, trof het ons zeer toen wij bericht kregen dat hij op 11 juli was heengegaan.

A.B. van Deinse werd op 9 november 1885 te Nijmegen geboren. Hij studeerde in Utrecht biologie en werd daarna assistent aan het Zoölogisch laboratorium te Leiden. Daar begon hij met zijn walvisstudie, die tenslotte zijn wetenschappelijk hoofdwerk werd.

In 1913 werd hij benoemd tot leraar biologie aan het Erasmiaans Gymnasium te Rotterdam. In 1931 promoveerde hij op het proefschrift "De fossiele en recente Cetacea (walvissen) van Nederland."

De binding met Twente was niet slechts van familiere aard, want juist zijn familieleden in Enschede hadden zeer grote belangstelling voor de natuur en zijn oom, J.J. van Deinse, de eerste conservator van het Rijksmuseum en dichter van het twentse volkslied, had zich zelf ook al eens bezig gehouden met fossiele resten van walvissen. In zijn proefschrift zijn dan ook honderden vondsten uit de Achterhoek en Twente vermeld, die thans voor het grootste deel berusten bij het Natuurhistorisch Museum te Enschede.

Ook op andere wijze is Van Deinse een belangrijk man voor Twente geweest. In 1928, toen de eerste plannen voor de aanleg van het Twentekanaal gepubliceerd werden en er een begin gemaakt werd met onteigeningen enz., schreef hij in de Nieuwe Rotterdamse Courant van 12 oktober een artikel waarin hij voorspelde dat er bij dit omvangrijke graafwerk vele oudere formaties zouden worden ontsloten. Omdat hierbij tal van fossielen zouden te voorschijn komen, waarschuwde hij ervoor deze unieke kans niet voorbij te laten gaan en pleitte hij vurig voor een wetenschappelijk verantwoord toezicht bij het verzamelen hiervan. Helaas is dit mede in verband met de economische crisis slechts ten dele gerealiseerd, maar er is toch dank zij hem veel behouden!

De verzamelingen in de Natuurhistorische musea te Leiden, Rotterdam en Enschede en die in het Erasmiaans Lyceum te Rotterdam vormen een waardig monument voor hem die we als wetenschapsman, maar ook als mens, zo zeer hebben gewaardeerd!

G.M. Roding.

In het maandblad van de gemeentelijke commissie heemkennis "Ons Amsterdam" troffen wij een voortreffelijk geschreven artikel aan van de hand van de heer J.H. Kruizinga. Aangezien het een beschrijving van de collectie van onze oude vriend J.A. Banning betrof, hebben wij ons gehaast, verlof te bekomen dit artikel te mogen overnemen. Dit werd ons gaarne toegestaan.

Ieder die het voorrecht heeft gehad, wel eens bij de heer Bannink te Groenlo op bezoek te zijn geweest, weet hoe gezellig en sfeervol het daar was. Het kan raar lopen in de wereld, nooit zouden we toen vermoed hebben, hem nog eens in een op en top Amsterdams tijdschrift tegen te komen. Tussen twee haakjes, wat een prachtig tijdschrift is "Ons Amsterdam" toch eigenlijk. Ieder die Amsterdam kent en er van houdt moet feitelijk abonné op dit tijdschrift zijn. Het kost slechts f 5.-- per jaar. Redactie en Administratie zijn gevestigd O.Z. Achterburgwal 185, Amsterdam.

W.F. Anderson.

De geologisch-archeologische collectie van de heer J. A. Banning

door J. H. Kruizinga

Niemand minder dan Cicero, de grootste Romeinse redenaar die van 106 tot 43 jaar vóór Christus leefde, heeft gezegd: "Niet weten wat voor uw tijd gebeurde, is altijd kind blijven." Reeds in zijn dagen waren er geleerden, die met grote nauwgezetheid en ijver speurden naar overblijfselen uit het verleden. Zij waren er toen al zeker van, dat zonder historisch besef geen eigenlijke cultuur denkbaar was. Wie dit aanvaardt is gelijk overtuigd van de waarde der archeologie, waaronder wij verstaan de reconstructie van de menselijke cultuur in de oudste tijden.

Toch heeft het nog eeuwen geduurd voor men in oudheidkundige opgravingen meer zag dan een dure liefhebberij en men niet meer met een goedkoop glimlachje over "gebroken potjes en pannetjes" sprak. Men weet nu wel dat het niet louter en alleen om zo'n potje of ander voorwerp gaat, waarvoor na een dergelijke vondst het begonnen graafwerk ter wille van een bouwwerk of bij een verkaveling omzichtig onder leiding van een archeoloog wordt voortgezet. Vaak krijgt men iets tastbaars in handen, maar de bodemdeskundige is al heel blij met de ontdekking van een bepaalde kleurafwijking in de grond, die hem een aanwijzing kan geven omtrent een menselijke nederzetting. In onze tijd verschijnen er in dagbladen en tijdschriften met de regelmaat van een klok berichten over bodemvondsten, waar ook ter wereld. Wilt u enkele voorbeelden? Bij de bouw van een scheepstimmerwerf te Obuda in Hongarije stiet men op 1800 jaar oude resten van de Romeinse beschaving. Tijdens opgravingen, die het Britse Ministry of Works te Seamer Moor, Long Barrow, verrichtte, werd een grafhuis ontdekt, dat door mensen uit de steentijd werd gebruikt. Deze vondst wierp een nieuw licht op de begrafenisgewoonten van 4000 jaar geleden. Bij werkzaamheden in Barleben bij Maagdenburg vond men schedels met littekens, waaruit kon worden opgemaakt, dat degenen, op wie de operaties werden toegepast (zo'n 3700 jaar geleden), nog enkele jaren na de ingreep geleefd moeten hebben. Ook in Oost-Thailand vond een Deens- Thaise expeditie vier skeletten, die waarschijnlijk 4000 jaar oud zijn. De vondst werd gedaan niet ver van de plek waar ook dertig bijlen uit de steentijd werden ontdekt. Een Amerikaanse expeditie vond in Noord-Irak in een grot zelfs drie ske-